

SCHOLA-VRIENDEN-CONTACT

Uitgave van de Stichting Vrienden van
de Schola Cantorum Karolus Magnus te Nijmegen
Redactie: Frans de Bont, Koos Leemker en Jan Timmermans
Redactieadres: Kasteellaan 102, 6602 DK Wijchen.
tel.: 024 – 6415707; e-mailadres: jfleemker@kpnmail.nl

12e jaargang

nummer2

september 2019

Een overzicht van onze activiteiten sinds het vorige vriendencontact.

In de maand februari hield de schola de jaarvergadering. Daar stonden de gebruikelijke punten op de agenda, maar ook enkele punten die hier genoemd mogen worden. Zoals het feit dat het bestuur werd uitgebreid met zanger André Weel die penningmeester was van de per 1 januari opgeheven stichting Vrienden van de Schola. André blijft zijn werkzaamheden als penningmeester voortzetten, maar nu in het verband van de vereniging. We zijn blij dat we op deze manier continuïteit kunnen aanbrengen in de financiële hoeksteen van de schola. Het jaar 2018 kon, financieel gezien, trouwens goed worden afgesloten. Dat was mede te danken aan een gift die de schola ontving van het bestuur van de opgeheven Han Fortmannstichting. Ook nog vermeldenswaard is dat in de jaarvergadering een nieuwe commissie werd gevormd die zich gaat beraden over onze outfit. We zijn bekend met en van onze kovel en tunica, maar de vraag is of we op dat onderdeel iets zouden moeten vernieuwen.

In diezelfde jaarvergadering werden Jan Timmermans en Jo van der Meijden tot hun beider verrassing bij acclamatie benoemd tot leden van verdienste van de schola. Jan, omdat hij in de vele jaren van zijn lidmaatschap geweldig veel werk heeft verzet in zijn rol als secretaris en webmaster. Hij had de hand in de voorbereiding en uitwerking van meer dan 150 bestuursvergaderingen, hij archiveerde in de loop der jaren bijna 9.000 foto's en meer dan 100 video's en hij maakte 182 programmaboekjes die - als men ze op een stapel zou leggen - in totaal even hoog zouden reiken als het hoogste punt van de Lourdeskerk. En Jo vanwege haar

verdiensten aanvankelijk als boekhouder en kasbewaarder van de schola en later als penningmeester van de stichting Vrienden.

In de maand februari heeft een repetitieavond plaats moeten maken voor een discussieavond. Dat was nodig om met zijn allen aandacht te kunnen geven aan het onderwerp "werving van nieuwe leden". Het terugtreden van Jan Timmermans en het overlijden van Jacques Janssen maakten nog eens duidelijk hoe nodig het is dat de schola ook aan de toekomst denkt. Er wordt nu langs verschillende lijnen gepoogd om nieuwe en bij voorkeur ook wat jongere zangers aan de schola toe te voegen.

En uiteraard hebben wij ook dit jaar weer uitvaarten opgeluisterd met onze zang. Dat gebeurde op 23 januari in de majestueuze kerk van Sint Agatha in Lisse, waar de uitvaart plaatsvond van de zus van onze dirigent, Joke de Bruin-Hollaardt. Dat gebeurde ook op 18 maart bij de uitvaart van mevrouw Arpots-Meijer in de Ontmoetingskerk, op 10 mei bij de crematie van de heer Joosten in het crematorium in Eindhoven, op 1 juni bij de uitvaart van Jozef Verhaak in de parochiekerk van Malden, op 4 juli bij Jan Degen in de Cenakelkerk en op 16 augustus bij mevrouw Hylkema in de parochiekerk van Molenhoek. Het zingen bij uitvaarten is dankbaar werk, maar het stemt ook tot dankbaarheid. *“Onze familie is jullie heel erg dankbaar dat jullie in zo grote getale gehoor kunnen en willen geven aan mijn oproep om aan een hartenwens te voldoen van mijn zus, mevrouw Joke de Bruin-Hollaardt, om tijdens haar uitvaart te zingen. Zij volgde de schola altijd van nabij en was zeer geïnteresseerd in onze boeken en cd's, waarvan zij de meeste bezat”*, werd ons na afloop bericht.
Jos Verbagen

..*.*

Verslagen van onze activiteiten sinds het vorige vriendencontact.

Sint-Walrick bij het ochtendgloren op paaszaterdag 20 april 2019

Met een processie vanuit restaurant Sint-Walrick trokken de ‘monniken’ voor de twaalfde keer zingend naar de koortsboom en kapelruïne, gelegen in het Overasseltse vennengebied. De klok had juist zeven uur geslagen en de opkomende zon had de volle maan deze ochtend verdreven. De gregoriaanse zang van de schola en het prachtige weer hadden zo’n 250 mensen doen besluiten naar deze sfeervolle plek te komen.

Onder het zingen van de litanie van Sint-Walrick naderde de schola vanuit de verte de koortsboom. De aanwezigen werden verrast door het toenemend geluid van de grijze monniken met de kap op, die zich opstelden rond de koortsboom. Samen met het gekwetter van de vogels in het stille bos werd het een ontroerende natuurervaring. Bij de

woorden “Heilige Walrick, die koorts wegneemt en gezondheid schenkt” werd de litanie even onderbroken voor het ophangen van koortslapjes door twee scholaleden. Een indrukwekkend moment.

Na de litanie werd vanaf dezelfde plaats de mooie sequentie ‘*Chorus noster jucundetur*’ gezongen: ‘*Laat ons koor juichen en het plechtige feest van Walrick vieren*’. Daarna werd de hymne ‘*Patriam nostram*’ gezongen, gewijd aan Willibrord, de apostel van Nederland. Intussen liep de stoet de ruïne in voor het paasprogramma,

dat dit jaar bestond uit een deel van de Laudens van het paasfeest. De gezangen vertolken in verkorte vorm het paasverhaal. Op dit moment in de viering werd op de lessenaar het paarse kleed van de veertigdagentijd vervangen door een wit kleed, de liturgische kleur van Pasen. Na het openingsgezag klonk tot driemaal toe de antifoon: ‘*Et valde mane*’; tweemaal door een solist gezongen en de derde keer door de hele groep. De volledige tekst luidt: ‘*En heel vroeg op de eerste dag van de week, bij het opgaan van de zon, kwamen ze bij het graf.*’

De beroemde sequentia ‘*Victimae paschali laudes*’ mocht niet ontbreken, evenals het korte responsorie ‘*Haec dies*’: ‘*Dit is de dag die de Heer heeft gemaakt, alleluja*’.

Tijdens het zingen van het bekende ‘*Regina caeli*’ wendden de scholaleden zich naar het Mariabeeld, geplaatst in een nis achter op de muur van de ruïne. Voor de terugtocht naar het restaurant werd de kortste route

genomen onder het zingen van de toepasselijke paashymne *‘Ad cenam Agni’*: *‘Laat ons, aan de maaltijd van het gastvrije Lam, in ons stralend witte doopgewaad na de doortocht van de Rode Zee, Christus de Heer toezingen’*.

Vele aanwezigen volgden de monniken en gingen mee naar het restaurant voor de aangeboden koffie en een geanimeerd nagesprek.

Tijdens de viering werden vele foto's gemaakt en ook enkele video-opnames, met name door de Wijchense Omroep. Alles verliep heel ordelijk en sfeervol. De reacties op dit optreden waren heel lovend, zowel over de zang, het gekozen programma, als over de organisatie. Niet iedereen is kerkbetrokken of heeft een religieuze achtergrond. Toch wordt op één of andere manier iedereen door dit gebeuren geraakt, wat afgeleid kan worden uit de grote opkomst en de volle aandacht. Eén van de toehoorders vatte het als volgt samen: “Zo, dan heb ik vanmorgen hier mijn Pasen weer gehad.”

Wat de schola betreft, zetten we deze mooie traditie nog vele jaren voort.

Koos Leemker

..*.*

Begeleiding van een bijzondere Dodenherdenking 4 mei 2019

Aan de Graafseweg in Nijmegen ligt een begraafplaats, waarvan heel veel Nijmegenaren het bestaan niet eens weten, terwijl daar de meeste oorlogsslachtoffers van Nijmegen hun laatste rustplaats hebben gekregen. Agnes Scholten en Sytse Brandenburg van buurtvereniging Hoog Heeseveld zochten contact met onderzoeker en schrijver Bart Janssen, die zich al jaren bezig houdt met het inventariseren van alle oorlogsslachtoffers. In de loop der jaren had deze al heel wat informatie verzameld over slachtoffers op andere begraafplaatsen, zoals Rustoord en het kerkhof aan de Daalseweg. Op hun verzoek is hij zich gaan verdiepen in de situatie op de begraafplaats aan de Graafseweg. Het leidde tot de uitnodiging om op 4 mei een inleiding en rondleiding ter plaatse te houden. De Schola Karolus Magnus werd uitgenodigd dit gebeuren met gregoriaanse zang te omlijsten. Daarmee kreeg dit toch ook het karakter van een herdenking.

De belangstelling was veel groter dan verwacht. De klein aula, waar de inleiding werd gehouden, kon het grote aantal mensen nauwelijks aan. Nadat de mensen om 2 uur binnen waren, kwam de Schola onder het zingen van *‘Stirps Jesse’* naar binnen, gevolgd door het gezang *‘Media Vita in*

morte sumus' (een bede, dat de Heilige Sterke ons niet overlevert aan de bittere dood.)

Daarna ving de inleiding aan, waarbij gebruik werd gemaakt van lichtbeelden. In het kort samengevat: Er ligt een heel groot massagraf met talloze slachtoffers van het bombardement 22 februari 1944 en uit de latere frontperiode (september 1944-april 1945). Lang niet alle doden konden worden geïdentificeerd. Verderop is nog een tweede massagraf, waarvan nog niet precies bekend is wie daar zijn begraven. Bart Janssen liet een aantal foto's zien van slachtoffers met het verhaal, hoe en waar zij zijn omgekomen. Hij liet ook schokkende beelden zien o.m. van de grote veilinghal, waar alle slachtoffers van het februari-bombardement op de grond lagen, om ze te kunnen identificeren. Hij liet ook beelden zien van de massale begrafenistoet met vooraan een rouwkoets, getrokken door zwarte paarden, waarin een onbekende dode lag, gevolgd door een lange reeks wagens met de kisten van een groot aantal omgekomenen, deels geïdentificeerd, deels onbekend. Er vonden later nog heel wat herbegravenissen plaats. Een stuk van het terrein werd namelijk later als katholiek kerkhof aangemerkt en een ander deel als protestants. Soms wensten de nabestaanden, dat hun geïdentificeerde dierbaren vanuit het massagraf daarheen werden overgebracht.

Na de lezing volgde een stille tocht over het terrein. De Schola zong intussen het *'In paradisum'* met verzen uit psalm *'In Exitu Israel de Aegypte'*. Enkele keren werd er even stilgestaan en gaf de inleider nog nadere informatie, o.m. bij het graf van een groot gezin, waarvan alle leden waren omgekomen. Het

laatst werd gestopt bij een monumentale marmeren gedenkplaat, die in 2006 is geplaatst op het eerste massagraf, met de titel 'Vergissingsbombardement Nijmegen 22-2-1944'. Daarop staat een vers van de Nijmeegse dichter H.H.ter Balk.

Onder het zingen van *'Lux aeterna luceat eis Domine'* en *'In pace in idipsum dormiam et requiescam'* werd de tocht beëindigd. Diverse deelnemers gingen

nog op zoek naar dierbare graven en er was nog gelegenheid om na te praten en belevingen te delen onder het genot van een kopje koffie.

Een van onze zangers vatte zijn beleving als volgt samen: “Wij waren als zangers primair begeleiders van een informatief, aansprekende en ritueel gebeuren....Voor mij klonk er een echo van stilte, van beroering, van draagkracht en van verbondenheid van en met mensen. Het reikte verder dan het gebeuren en het moment zelf”.

Een prachtig initiatief

Frans de Bont

*_*_*_*_*

Opening van de Herinneringsboog bij de Ontmoetingskerk Dukenburg

Op zaterdag 15 juni 2019 luisterden het Gregoriaans Koor Dukenburg en de Schola Cantorum Karolus Magnus, beide onder leiding van Stan Hollaardt, dit gebeuren op.

Het plan was gerezen om de tuin naast de kerk in te richten als een stilteplek. Daartoe is een fraaie bank aangebracht en een pergolavormige Herinneringsboog, bestemd om daarop gedachtenisplaatjes te bevestigen van overledenen.

Onder het zingen van het *‘Victimae paschali laudes’* kwamen de genodigden de kerk in.

Daar heette pastor Joska van der Meer de gasten welkom en legde uit, hoe het plan was ontstaan. In processie, onder het zingen van *‘Placebo Domino’* gevolgd door psalm 114, trok men naar de tuin. Na het voorlezen van de tekst ‘Herinner mij maar niet in sombere dagen, herinner mij in de stralende zon, toen ik er nog was, toen ik alles nog kon’ en het zingen van het *‘Lux aeterna’* werd de Herinneringsboog voor geopend verklaard en werden de eerste gedachtenisplaatjes door familieleden aangebracht. Als eerste dat van Jacques Janssen, oud-voorzitter van de Schola, een man van grote betekenis voor de gemeenschap rond de Ontmoetingskerk, maar ook voor het verbreiden van de aandacht voor het Gregoriaans. Hier mocht de Schola niet ontbreken. Wij zongen een lievelingsgezing van Jacques, *‘Media vita in morte sumus’*, met twee psalmregels, (vertaald) ‘70 jaren zijn onze dagen, als wij sterk zijn 80’. Jacques werd 74! Vervolgen

werden de plaatjes van twee vrouwen aangebracht. Voor Bets van Gennip, een grote liefhebster van bloemen, zong het Dukenburgs koor *'Florete flores'*. Voor Lia van der Heide, een glaskunstenares, zong de Schola *'In principio fecit Deus caelum et terra'*. De bijeenkomst werd afgesloten met een gedicht van Kris Gelaude 'Ik zou je willen dragen tot mijn laatste adem'. Daarna was er gelegenheid onder het genot van een drankje en een koekje elkaar te ontmoeten en herinneringen op te halen. Een geslaagd plan.
Frans de Bont

*_*_*_*_*

Cenakelkerk en museumpark Orientalis op 16 juni 2019

Op zondagmiddag 16 juni gaf de schola twee korte concerten, zowel in de Cenakelkerk in de Heilig Landstichting als in museumpark Orientalis. In het park werd gezongen op twee verschillende locaties: de eerste keer in het Joodse dorp en de tweede keer in het Sanhedrin. Gekleed in tunica gingen de zangers naar de betreffende locatie in het park. Een stevige wandeling buitenom en een vrij hoge temperatuur. Daarna traden we op in de prachtige Cenakelkerk.

De publieke belangstelling was in de kerk behoorlijk goed, maar in het park viel het aantal aanwezigen tegen. Uit de reacties bleek dat de aanwezigen van de gregoriaanse gezangen hadden genoten.

Aan de concerten in de kerk was een korte rondleiding gekoppeld, die geleid werd door pastor Herwi Rikhof. De Cenakelkerk is de kerk van het Laatste Avondmaal. Oorspronkelijk zou de hele kerk met mozaïeken gevuld worden, maar dat was te kostbaar. De muurschilderingen, ontworpen door Piet Gerrits en geïnspireerd op wat hij in het Heilig Land (1906-1911) had gezien, vormen ook nu nog het unieke iconografische

programma van deze kerk. De kerk is een koepelkerk met de cirkel als grondvorm. Vanwege de bijzonder goede akoestiek van het gebouw zingt de schola er heel graag. Ze heeft er al vele uitvaarten gezongen.

Het programma voor deze middag was enerzijds gebaseerd op het Laatste Avondmaal, anderzijds op het feest van deze zondag: Heilige Drieenheid. De Cenakelkerk behoort tot de parochie Heilige Drieenheid. Aanleiding tot het optreden van de schola op deze middag was de installatie deze ochtend van de nieuwe pastoor Jacques Grubben. Hij volgt pastoor Norbert Swagemakers op, die naar Helmond is verhuisd.

Op beide locaties werd de introitus van Drievuldigheidszondag gezongen: *'Benedicta sit'*. De gelovigen bezinnen zich op dit mysterie: Gods Zoon, die mens geworden is, komt voort uit de Vader, en heeft ons zijn Geest achtergelaten. Alle lof komt de drie-ene God toe, zoals hier gezongen wordt.

In de kerk stonden verschillende Sacramentsgezangen centraal. Onze dirigent had de volgende gezangen gekozen: de communio *'Qui manducat'*, de antifoon *'Mane nobiscum'* met het *Magnificat*, de introitus *'Cibavit eos'*, de hymne *'Verbum supernum'*, het bekende *'Ave verum'*, *'Te laudamus Domine'* uit de ritus van Milaan en nog enkele korte gezangen. Een mooi samengesteld programma voor de afgesproken tijdsduur van 20 minuten.

In het museumpark zongen we onder andere ons geliefde gezang *'Stirps Jesse'*.

Ook dat programma duurde ongeveer 20 minuten.

Al stonden we in een beschutte hoek toch vraagt het zingen in open lucht een aparte aanpak. De gekozen museumlocaties hadden in ieder geval een bijzondere sfeer.

Het tekstboekje zag er ook deze keer weer verzorgd uit en werd reeds bij de ingang van kerk uitgereikt, samen met een flyer waarin aandacht gevraagd werd voor de werving van nieuwe zangers. Ook de schola moet actie ondernemen om veroudering tegen te gaan! Hopelijk kunnen we enkele 'jongeren' met ambitie en enige gregoriaanse achtergrond werven.

Al met al was het een stevige middag, waar we met voldoening op terug kunnen kijken. Het was tevens ons laatste optreden vóór de vakantie.

Het zangjaar werd samen met de partners afgesloten met een drankje en een hapje in het nabijgelegen restaurant Rozenhof aan de Nijmeegsebaan.

Koos Leemker

Gebroeders van Lymborch "Welkom Thuis" zondag 25 augustus 2019

Zondag 25 augustus vond de opening plaats van het Gebroeders van Lymborch Huis in de Burchtstraat in Nijmegen. Voorafgaande aan deze opening was er een oecumenische viering in de Sint Stevenskerk. Was eerdere jaren sprake van een groots middeleeuws festival met een optocht door de stad, dit jaar had de organisatie voor een meer ingetogen opzet gekozen. 's Morgens een feestelijke liturgie en 's-middags festiviteiten rond de opening van het genoemde historische pand.

Zowel onze Schola Karolus Magnus als het vier man sterke Capella Vacalis waren gevraagd de liturgische gezangen tijdens de viering te verzorgen rondom het gekozen thema 'Welkom thuis'. Het introitus had de vorm van een in processie gaande stoet van vele vrijwilligers in middeleeuws kostuum gevolgd door de schola, Capella Vacalis, bedienaren en voorgangers. Deze laatsten waren ds. Henk Gols en pater Eduard Kimman pastor van de Molenstaatskerk in Nijmegen. Gols verzorgde de verkondiging, Kimman ging voor in het eucharistisch gebed. Joost Langeveld bespeelde het orgel.

Vanuit het thema 'Welkom thuis' was voor de Bijbellezingen als eerste lezing Genesis 18 gekozen: *de ontmoeting van Abraham met de drie vreemdelingen*. Als tweede lezing het Lukas evangelie hoofdstuk 15: *de thuiskomst van de verloren zoon*.

Naast de polyfonisch gezongen vaste gezangen door Capella Vacalis zong onze Schola een aantal wisselende gezangen. Tijdens het Introitus: *Introibo ad altare Dei* met de Zachariashymne *Benedictus Dominus Deus Israel*. Als tussenzang *Oportet te fili gaudere* met psalm 31. Als acclamatie na het evangelie de antifoon *Non turbetur* met *In domo Patris mei mansiones multae sunt*. Tijdens de collecte uit psalm 121 *Laetatus summa in his quae dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus* gevolgd door het vers: *Fiat pax in virtute tua: et abundantia in turribus tuis*. Tijdens de communie zong de Schola opnieuw *Non turbetur* nu gevolgd door het *Magnificat*. Hierop aansluitend zong Capella Vacalis vanaf het oksaal een Akathist, een hymne uit de Oosters Orthodoxe traditie. Als samenhang aan het begin en het einde van de viering klonken de liederen 'De vreugde voert ons naar dit huis' resp. 'Hier is een huis gebouwd overal om ons heen'.

Hoewel de Sint Stevenskerk minder goed bezet was dan voorafgaande jaren, was qua zang de mix van onze Schola met Capella Vacalis v.v. een meer dan aangename ervaring. De klanken vonden niet alleen hun weg naar de gewelven van de indrukwekkende Sint Steven maar ook naar de harten van de aanwezigen.

Het is even afwachten welke vorm de komende jaren het Gebroeders van Lymborch gebeuren in Nijmegen krijgt. De organisatie heeft er namelijk voor gekozen vanaf dit jaar slechts ééns in de drie jaren in een groots en internationaal festival en feest te voorzien. Hoe dan ook: In het feestelijk gebeuren zullen zang en muziek zeker niet gemist kunnen worden. Wij als schola hopen er weer bij te (kunnen) zijn.

Wil Robben

*_*_*_*_*

AGENDA voor het komende half jaar

De schola gaat op 22 september a.s. om 17.00 uur het afsluitende concert verzorgen van het Zomerconcert dat in Eilendorf (DLD) dit jaar voor de vijfde keer wordt gehouden. Er zullen gezangen ten gehore worden gebracht rond Willibrord, Lebuinus en Karel de Grote.

Op 27 oktober zal de schola in de parochiekerk van Broekhuizen (Limburg) zingen bij het jaargetijde van een overledene.

Op 16 november zal de schola het koor Cantare ondersteunen dat onder leiding van Leo Rijkaart Monteverdi's Mariavespers zal uitvoeren in de Sint Jan in Gouda

Op 1 december zal de schola traditiegetrouw de eerste zondag van de adventsmis zingen en dat gebeurt dit jaar in onze thuisbasis, de Lourdeskerk in Nijmegen.

Op 15 december zal het traditionele kerstconcert worden gegeven in het klooster in Graefenthal

Jos Verhagen

*_*_*_*_*

VAN DE PENNINGMEESTER

Binnenkort wordt weer van de rekening van de vrienden die ons daartoe gemachtigd hebben de jaarlijkse donatie automatisch geïncasseerd. Voor de leden die te kennen hebben gegeven zelf voor een overschrijving op onze bankrekening te willen zorgen, is bij deze brief een aparte herinnering tot betaling gevoegd.

André Weel

Penningmeester van de schola

In onze winkel

Compact discs

Uit voorraad leverbaar:

O Virgo Mater, met gezangen van de Mariafeesten: € 8,-.

Media Vita, met gezangen uit de liturgie van de overledenen: € 8,-.

La Divina Commedia Gregoriana, een dubbel-cd met gezangen betrekking hebbend op de Divina Commedia van Dante Alighieri: € 12,-.

Imago Christi, een dubbel-cd met gezangen over het beeld van Christus zoals dit in twintig eeuwen is ontwikkeld: € 12,-.

The Martyred Virgins, a Gregorian memorial to female victims of violence € 8,-.

Het boek met als titel '**Lebuinus herontdekt**' met daarin een Cd waarop wij de metten van Lebuinus hebben gezongen. € 14,95.

Of: *uitsluitend* de Cd **de metten van Lebuinus** inclusief booklet: € 8,-.

Boek

Augustinus Hollaardt OP: 'Hoogtepunten uit de gregoriaanse traditie' een liturgisch en historisch perspectief

Het boek is ook een 'doe-boek': Vele gregoriaanse gezangen die worden besproken kunt u tegelijkertijd beluisteren via www.karolus-magnus.nl.

220 pagina's | prijs € 20,00 | paperback | formaat 16 x 23 cm |

Prijzen zijn exclusief verzendkosten.

Besteladres: Schola Karolus Magnus,

ziziphusmucronata@gmail.com